

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/995
Toplantı Tarihi/Sayısı : 15.12.2022/23
Karar Numarası : 2022/910
Başvuran : M. G.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Elazığ 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuran, Kurum doktoru tarafından kendisine yeterli tedavi imkanının sunulmadığını ve hastaneye sevk talebinin kabul edilmediğini iddia etmektedir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda, ulusal önleme mekanizması birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda başvuran özetle;

a) Uzun zamandır ağız ve diş sağlığı problemleri yaşadığını ve 2013 yılında geçirdiği kalp rahatsızlığından sonra ağrı kesici, antibiyotik gibi ilaçları kullanamaması nedeniyle diş ağrılarının arttığını,

b) 2013 yılında Gümüşhane E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğunu, Gümüşhane'de implant tedavisi yapacak bir hastanenin bulunmaması nedeniyle tedavi olamadığını,

c) 2017 yılında Elazığ 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumuna geldiğini, o tarihten itibaren implant tedavisi için birçok kuruma başvuru yaptığını, ceza infaz kurumunda bulunan revir tarafından sevk edildiği sağlık kuruluşlarında mahpus olduğu için kendisine implant tedavisi yapılmadığını,

d) Kendi imkanlarıyla implant tedavisi olabileceği bir ile naklinin yapılmasını talep ettiğini ancak Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü tarafından bu taleplerin reddedildiğini,

e) Diş sorunları nedeniyle iyi beslenemediği için sağlık sorunları yaşadığını iddia ederek bedeli kendisi tarafından karşılanmak üzere implant tedavisinin yapılmasını sağlanmasını talep etmektedir.

3. Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğünden alınan, 02.09.2022 tarihli yazılı görüşte özetle;

a) Anılan Kurumda diş rahatsızlığı bulunan hükümlü ve tutukluların kurum aile hekimine çıkarıldıktan sonra ilk basamak olan Elazığ Kampüs Ceza İnfaz Kurumları Semt Polikliniğinde bulunan diş polikliniğine sevk edildiği, ileri tetkik ve tedavi gerektiren durumlarda diş tabibinin uygun gördüğü hastanelere sevk işlemlerinin gerçekleştirildiği, hükümlü ve tutukluların ağız içi muayenesi ve radyolojik görüntülerinin diş tabibi tarafından incelenerek uygun olan işlemlere diş tabibinin karar verdiği,

b) Başvuranın, 18.01.2022 tarihinde kurum revirindeki muayenesinde implant tedavisi için sevkinin uygun görüldüğü, 02.02.2022 tarihine Elazığ Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesinden randevu alındığı, 02.02.2022 tarihinde Elazığ Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesine plânlanan sevkine hükümlünün dilekçe vererek kendi isteği ile gitmediği,

c) 11.05.2022 tarihinde revir muayenesinde diş tedavisi talebinde bulunan başvuranın diş sevkinin yenilendiği, 27.05.2022 tarihinde Elazığ Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesinde yapılan muayenesinde tekrar

gelmesinin uygun görüldüğü, 02.08.2022 tarihinde Elazığ Kampüs Ceza İnfaz Kurumları Hastanesinde diş doktoru tarafından gerçekleştirilen muayenesinde 'Elazığ Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesine sevki uygundur' notu düşüldüğü ve adı geçen hastanede 23.08.2022 tarihinde muayenesinin gerçekleştirildiği,

ç) Başvuranın tedavisinin gerekli kıldığı tüm işlemlerin eksiksiz yerine getirilmesi, kontrollerinin düzenli olarak yaptırılması hususunda gerekli duyarlılığın ve özenin gösterilmesi, implant tedavisi talebi hakkında gereğinin yapılması hususlarının Elazığ Cumhuriyet Başsavcılığına bildirildiği ifade edilmiştir.

4. Başvuran, 21.09.2022 tarihinde alınan yazılı görüşünde özetle;

a) 02.02.2022 tarihindeki hastane randevusuna gitmekten vazgeçme sebebinin, Elazığ ilinde mahpuslara implant tedavisi yapılmaması olduğunu ve bunun Elazığ Cumhuriyet Başsavcılığının yazısıyla sabit olduğunu, ayrıca pandemi nedeniyle risk almak istemediğini,

b) 18.01.2022 tarihindeki muayenesinde Kurum revirinde diş hekimi bulunmadığından implant tedavisine uygun olup olmadığının tespitinin yapılmasının olanaklı olmadığını,

c) Defalarca hastaneye sevk edilmesine rağmen implant tedavisinin uygulanmadığını iddia etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; Kurumumuzun “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

6. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesine göre; "Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur."

7. Mezkur Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre; "Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenabilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde belirtilen görev kapsamında başvuranın, sağlık hakkına ilişkin talepleri konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

9. "Mahpuslara sağlık hizmeti sağlanması devletin bir sorumluluğudur. Mahpuslar, toplumda mevcut olan sağlık hizmet standartlarına sahip olmalıdır ve yasal statüleri nedeniyle ayrımcılığa maruz kalmaksızın ücretsiz olarak gerekli sağlık hizmetlerine erişebilmelidir". (Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları, Madde 24)

10. "(...) Yetersiz sağlık hizmetleri, insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele teriminin kapsamına giren koşulların hızla ortaya çıkmasına neden olabilir. Ayrıca belli bir cezaevinde sunulan sağlık hizmetleri, hem o cezaevinde hem de diğer yerlerde kötü muamelenin önlenmesinde önemli rol oynayabilir. Bunun da ötesinde, söz konusu hizmetler, sunuldukları tesisteki genel yaşama koşulları üzerinde olumlu etkide bulunabilir." (Avrupa İşkence ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT) 3. Genel Raporu, para.30.)

11. İnceleme konusu başvuruda başvuranın; ağız ve diş sağlığı konusunda sorunlar yaşadığı, implant tedavisine ihtiyaç duyduğu ancak mahpus olduğu için kendisine implant tedavisi yapılmadığı iddialarına karşılık Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından; başvuranın implant tedavisi için hastaneye sevkinin gerçekleştirildiği ve gerekli muayenesinin yaptırıldığı belirtilmiştir.

12. 13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Hükümlünün Muayene ve Tedavisi" başlıklı 78'inci maddesine göre; *"Kurumun sağlık koşullarının düzenlenmesi, hükümlünün acil veya olağan muayene ve tedavisi kurumun hekimi tarafından yapılır."* Aynı Kanun'un "Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri" başlıklı 71'inci maddesinde; *"(1) Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koşullarında tedavi ettirilir."* hükmü bulunmaktadır.

13. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 102'nci maddesinin ikinci fıkrasına göre; *"Hükümlünün estetik amaçlı veya Sağlık Uygulama Tebliği kapsamında olmayan tedavi giderleri kendisi tarafından karşılanır."*

14. Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğinin "Diş Tedavileri" başlıklı 2.4.1. maddesinin ikinci fıkrasına göre; *"Kemik içi implantların bedelleri ödenmez. Ancak;*

a) Maksillofasial travma, kist ve tümörlere bağlı olarak gelişen, maksiler ve mandibuler kemikte aşırı doku kaybının olduğu vakalarda,

b) Alt ve üst çenede tek taraflı serbest sonlu dişsizlik vakalarında,

c) Konjenital diş eksikliği vakalarında,

ç) Dudak damak yarığı vb. doğumsal anomalilere bağlı, diş ve ilgili kemik doku defektlerinin olduğu vakalarda,

hastaların bilinen rutin protetik diş tedavi yöntemleri ile tedavi edilemeyeceğinin implant uygulamasının zorunlu olduğunun, üniversite diş hekimliği fakültelerinden cerrahi, protez ve periodontoloji anabilim dallarından en az birer öğretim üyesinin katılımlarıyla oluşacak sağlık kurulu ile karara bağlanması, kararı destekleyen radyografik tetkiklerin sağlık kurulu raporu ekinde yer alması ve kaç adet implant uygulanacağı belirtilmesi şartıyla; her bir çene için en fazla 4 adet SUT eki EK-2/Ç Listesinde yer alan kemik içi implant uygulaması işlem bedeli ile her implant için 90 (doksan) TL (Ek İbare: RG-25/7/2014-29071) ,3713 sayılı Kanuna göre aylık bağlanmış maluller, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 56 ncı maddesi veya 2330 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) ve (f) bentlerinde sayılanlardan 3713 sayılı Kanun kapsamına giren olaylar sebebiyle aylık bağlananlar ile 3713 sayılı Kanun kapsamına girmese dahi başkasının yardımı ve desteği olmaksızın yaşamak için gereken hareketleri yapamayacak derecede malul olan vazife ve harp malullerinde ise her implant için en fazla 700 (yedi yüz) TL üzerinden faturalandırılabilir."

15. Başvuran her ne kadar diş hastalığı ile ilgili yeterli tedavi imkanının kendisine sağlanmadığını iddia etse de Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından iletilen cevabi yazıdan, başvuranın hastaneye sevki ile ilgili işlemlerin yapıldığı ve tedavi giderleri başvuran tarafından karşılanmak üzere yeniden sevkinin yapılacağı anlaşılmaktadır. Muhatap Kurumun sağlık hakkına erişim kapsamındaki yükümlülüğü başvuranın hastane sevklerinin yapılması ile yerine getirilmiş olup implant tedavisinin yapıp yapılmayacağı kararının verilmesi tıbbi değerlendirme gerektiren takdire dayalı teknik bir husustur. Bunun yanında, başvuranın 02.02.2022 tarihindeki sevkine kendi isteği ile gitmediği anlaşılmaktadır.

16. Yukarıda açıklanan nedenlerle, başvuranın sağlık hakkına erişime ilişkin iddialarının açıkça dayanaktan

yoksun olduğu değerlendirilmektedir. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesine göre; "Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir." Sonuç olarak; açıkça dayanaktan yoksun olduğu değerlendirilen başvurunun "kabul edilmez" olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĐUNA,
2. Kararın taraflara teblięine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 15.12.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye